

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Спікер – консультант **Альона ДІДИК**
(067) 858 61 59

aluona2603@gmail.com

СИСТЕМА ЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Ключові питання

Що таке
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Якою має бути
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Як здійснювати оцінювання/самооцінювання

**Що таке
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ?**

**Компетентнісний
підхід**

**Формувальне
оцінювання**

**Критерії
оцінювання**

**Внутрішній
моніторинг**

**Результати
навчання**

**СИСТЕМА
ОЦІНЮВАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТИ**

Самооцінювання

Взаємооцінювання

**Індивідуальна
освітня траєкторія
учня/учениці**

Якою має бути СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ?

Здобувачі освіти мають право на справедливе і об'єктивне оцінювання результатів навчання

**ЗУ «Про освіту»,
ст. 53, п. 1**

Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти

**ЗУ «Про повну загальну середню освіту»,
ст. 17, п. 1**

Відкрита, чітка і об'єктивна

базуватися на чітких, зрозумілих і об'єктивних вимогах до навчальних результатів учнів

Мотивуюча

в основі - заохочення учнів до апробації різних моделей досягнення результату без ризику отримати за це негативну оцінку

Націлена на розвиток

розвивати в учнів впевненість у своїх здібностях та формувати ключові компетентності

Система оцінювання сприяє реалізації компетентнісного підходу

Компетентнісний підхід в системі оцінювання здобувачів освіти передбачає оцінювання НЕ лише обсягу засвоєних знань, а те, **ЯК ЦІ ЗНАННЯ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРИКЛАДНИХ ЗАВДАНЬ**

КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ

Вирішування проблем і прийняття рішень

Розуміння, а не відтворення фрагментів інформації

Оцінювання умінь, які визначають здатність працювати в команді

Уміння слухати, розв'язувати конфлікти, вирішувати дискусійні питання і проблеми

Уміння застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях

Здобувачі освіти вважають оцінювання результатів навчання справедливим і об'єктивним

! Система оцінювання навчальних досягнень учнів буде дієвою, якщо вона сприймається учнями як зрозуміла, чітка і справедлива

! Чим конкретніше сформульовані критерії, тим зрозумілішими є завдання для учнів та зростають можливості успішного його виконання

ЩО ПОТРІБНО ЗРОБИТИ ЩОБ СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ СПРИЙМАЛАСЬ УЧНЯМИ ЯК ОБ'ЄКТИВНА І СПРАВЕДЛИВА ?

- На основі критеріїв, розроблених Міністерством освіти і науки України, педагоги можуть розробляти критерії оцінювання для виконання обов'язкових видів робіт.
- При використанні інших форм організації освітнього процесу та форм роботи з учнями: дистанційного, змішаного, кооперативного (групового) навчання (крім класно-урочної) розробляти критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.
- Спільно з учнями розробляти критерії
- Обов'язково оприлюднювати критерії оцінювання
- Упроваджувати методики самооцінювання і взаємооцінювання здобувачів освіти
- Забезпечувати постійний зворотний зв'язок у процесі оцінювання
- Використовувати учнівське портфоліо як спосіб оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
- Упроваджувати формувальне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

ОСНОВНІ ВИДИ ОЦІНЮВАННЯ

Таксономія Б. Блума

КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ
КОГНІТИВНОЇ ГРУПИ

Придумайте нове, запишіть звіт, створіть прогноз, напишіть твір, зробіть винахід, представте ідею, розв'яжіть проблему, підсумуйте

СТВОРЮЄ

Розбийте на частини, опишіть ціле та його складові, порівняйте, визначте суттєве, встановіть зв'язок між частинами, запишіть властивість елементів

ОЦІНЮЄ

Оцініть, оберіть, розсудіть, аргументуйте, обґрунтуйте, критикуйте, висловіть «за» і «проти», визначте пріоритети, дискутуйте

Перефразуйте, поясніть, підсумуйте, порівняйте, перетворіть, інтерпретуйте, диференціюйте, продемонструйте, сформулюйте інше визначення, зробіть повідомлення, наведіть приклади, обґрунтуйте, визначте головну ідею, розпізнайте, запишіть коротко

АНАЛІЗУЄ

Розв'яжіть, обчисліть, передбачте, запитайте, класифікуйте, згрупуйте, проілюструйте, модифікуйте (змінити), використайте на практиці

ЗАСТОСОВУЄ

Запам'ятайте, повторіть, назвіть, розмістіть, перелічіть, перекажіть, опишіть, покажіть, посилайтеся на...

РОЗУМІЄ

ЗАПАМ'ЯТОВУЄ

Впроваджуємо система формувальне оцінювання

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ - це інтерактивне оцінювання щоденного особистісного поступу учня, що дає змогу вчителю відстежувати рівень сформованих компетентностей, набуття навчального досвіду та відповідно скорегувати освітній процес і вибудувати індивідуальну освітню траєкторію школяра

Особливості формувального оцінювання

Відстеження особистісного поступу кожного здобувача освіти

Відсутність порівняння навчальних досягнень різних учнів

Використання вербального оцінювання

Акцентування уваги лише на позитивній динаміці досягнень здобувачів освіти

Застосовує зрозумілі критерії оцінювання

Застосування зрозумілих для здобувачів освіти критеріїв оцінювання їх навчальних досягнень

Формування в учнів здатності самостійно оцінювати власний прогрес

Забезпечення систематичного зворотного зв'язку з учнями

Визначення індивідуальної траєкторії розвитку кожного здобувача освіти

Процедура спільної (вчитель – учні) розробки критеріїв оцінювання

- Оголошення учням мети і завдання навчального заняття перед початком вивчення теми, розділу
- *Прохання до учнів написати один-два критерії, за якими будуть оцінюватися роботи*
- Записування на дошці критеріїв, запропонованих учнями
- *Вчитель переконується, що всі учні зрозуміли запропоновані критерії*
- Розміщення критеріїв за ступенем важливості
- *У процесі обговорення обираються пріоритетні критерії*

**ВИ ВИКОРИСТОВУЄТЕ
ФОРМУВАЛЬНЕ
ОЦІНЮВАННЯ, ЯКЩО**

даєте диференційовані
завдання учням за
результатами
формувального оцінювання

надихаєте,
мотивуєте
учнів

відстежуєте
індивідуальні
успіхи й
невдачі учня

залучаєте учнів до
самооцінювання
взаємооцінювання

розробляєте
критерії
оцінювання на
основі навчальних
цілей разом із
учнями

визначаєте разом
із учнями
навчальні цілі та
шляхи досягнення
цих цілей

постійно
забезпечуєте
зворотний
зв'язок

не допускаєте
відкритого
порівняння
результатів
різних учнів

застосовуєте
вебінструменти

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ

1. Якщо учень відповів правильно:

- підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано....», «зв'язно, аргументовано викладено...»

2. Якщо учень відповів з помилками:

- спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно
- потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови:
- «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші»
- ставимо уточнювальні питання:
- «Як?», «Яким способом?»
- не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати
- пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ...

3. Якщо учень відповів неправильно:

- кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші»
- пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути...

НЕ МОЖНА

- Оцінювати усну відповідь словами «добре - погано» або «правильно-неправильно», не пояснюючи, що саме учень сказав неправильно і що треба зробити, щоб згодом відповідати правильно.
- Казати «неправильно» і зразу запитувати: «Хто знає, як правильно?»
- Казати: «От ти не знаєш, а [Іринка, Петрик, увесь клас] знає!»
- Ставити учневі 2-3 питання підряд.
- Вимагати негайної відповіді, не даючи часу на обдумування (10-15 секунд).
- Іронізувати, насміхатися, принижувати...

НЕ БАЖАНО

- Ставити закриті запитання
- Запитувати: «У кого є запитання?» (краще сказати : «Які є запитання?») Уживати конструкції «Так..., але...»

Самооцінювання та взаємоцінювання здобувачів освіти

Учні, які можуть реально оцінити себе, отримують чітку картину власних досягнень і почувуються впевненіше

САМООЦІНЮВАННЯ – один з видів оціночної діяльності, пов'язаний не з виставленням собі оцінок, а з процедурою оцінювання, воно найменше пов'язане з балами

Основною метою **ВЗАЄМОЦІНЮВАННЯ** є відзначення сильних і слабких сторін інших робіт і, таким чином, аналіз власного прогресу

Процедури самооцінювання / взаємоцінювання включають в себе

- *Розроблення вчителем чітких критеріїв оцінювання*
- *Створення необхідного психологічного настрою учнів на аналіз власних результатів або отримання коментарів від свого однокласника*
- *Забезпечення умов, коли критерії оцінювання учням відомі, і вони самостійно зіставляють з ними свої результати, роблячи при цьому відповідні висновки про ефективність роботи*
- *Складання учнями власної програми діяльності на наступний етап навчання з урахуванням отриманих результатів*

Які запитання можуть бути поставлені учнем у процесі самооцінювання?

- У чому полягає моя навчальна ціль?
- Що я вже вмію?
- Що мені потрібно робити, аби досягти навчальної цілі?
- Де я «перебуваю» зараз?
- Над чим мені слід попрацювати?
- Що мені слід змінити у своєму способі навчання?

Проаналізуйте ...

- В який спосіб було організоване дистанційне навчання в закладі освіти?
- Яким базовим інструментам та платформам для організації зворотного зв'язку та якісного оцінювання учнів надаєте перевагу?
- Який ресурс вважаєте найоб'єктивнішим для оцінювання результатів навчання учнів під час карантину?
- Які форми, прийоми, методи оцінювання навчальних досягнень учнів при дистанційному навчанні вважаєте найбільш ефективними?

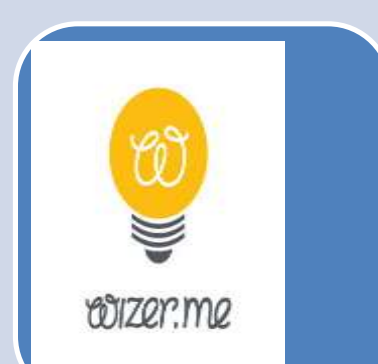

Інструменти та платформам для організації зворотного зв'язку та якісного оцінювання учнів в умовах дистанційного навчання

Продовжте перелік....

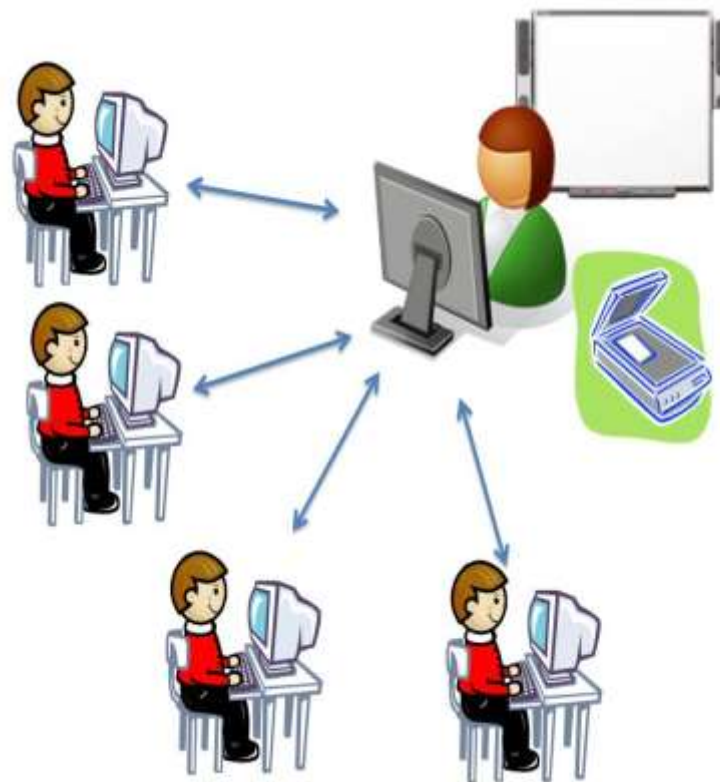
Творчі завдання.
Проекти.

Дидактичне забезпечення об'єктивного оцінювання результатів навчання

Форми, методи оцінювання навчальних досягнень учнів при дистанційному навчанні:

- Тести
- Опитування в реальному часі
- Творчі завдання
- Проекти
- Взаємоперевірка

Дистанційне навчання виявило:

- Наявність учнів, які неспроможні засвоїти навчальний матеріал без його обговорення з учителем офлайн.
- Невмотивованість певної категорії учнів, відсутність умінь критично мислити та самостійно працювати з інформацією.
- Учителі обирають різні платформи для проведення відеоконференцій, надання завдань. Через це виникає дисбаланс між автономією вчителя і потребами учнів, які мають опанувати багато видів зв'язку. Цей дисбаланс проявляється тим сильніше, чим менші діти.
- Неузгодженість дій між учителями: кожен учитель хоче дати більше, краще. Варто замислитися: чи реально це виконати дітям? Як скоординувати вимоги педагогів до учнів?
- Відсутність Інтернету та мобільного зв'язку.

Висновки

- Які б форми зворотного зв'язку не використовувались, **якість оцінювання безпосередньо залежить від ефективності та практичності запропонованих завдань.**
- Задля забезпечення якісного оцінювання **варто розширити формувальне оцінювання.**
- Урізноманітнити методи оцінювання.
- Рівномірність навантаження. Скоординувати дії між учителями, зорієнтувати роботу на потреби учнів.
- Індивідуальні завдання для учнів.
- Заохочення – найкраща мотивація.

Отже, жоден метод оцінювання не є досконалим з погляду всіх принципів і не може відповідати потребам кожного учня і вчителя.

Тому вибір методів оцінювання — це завжди пошук балансу між їх перевагами і недоліками з урахуванням ресурсів, доступних для організації й проведення оцінювання.

Джерела

1. Закон України «Про освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
3. Практики та підходи до дистанційного навчання – рекомендації для вчителів. URL:
<https://nus.org.ua/articles/praktyky-ta-pidhody-do-dystantsijnogo-navchannya-rekomendatsiyi-dlya-vchyteliv/>
4. Академічна доброчесність vs Карантин. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні. URL:
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-vs-karantyn/>
5. МОН: методичні рекомендації щодо організації дистанційного навчання (посібник). URL:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>